

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob”

Directorul Colegiului de
Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Răcilă Lilia

2023

Curriculumul modular

S.07.O.034 TEHNICI MIXTE DE PICTURĂ – CORP UMAN

Specialitatea: 21320 Pictură

Calificarea: 265109 Pictor

Chișinău 2023

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director

Răcilă Lilia

2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatomintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	4
III.	Competențele profesionale specifice modulului.....	5
IV.	Administrarea modulului.....	5
V.	Unitățile de învățare.....	5
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	7
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	8
IX.	Sugestii metodologice.....	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	10
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	11

I. Preliminarii

Curriculumul modular „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” este un document normativ și obligatoriu ce face parte din Componenta de specialitate la specialitatea *Pictură*, include 120 de ore, dintre care 60 de ore constituie contact direct și 60 de ore – studiul individual. Se studiază în anul IV, semestrul VII de studii. Evaluarea finală - examen. Modulul este prevăzut pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea *Pictor* în domeniul de formare profesională 213 - *Arte Plastice* în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestui modul sunt *tehnicele mixte de pictură aplicate la realizarea corpului uman în pictura de șevalet*. Studiarea modulului „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” contribuie la formarea la elevi al competențelor profesionale de reprezentare practică al corpului uman prin intermediul culorilor în tehnici mixte a picturii în ulei.

Scopul modulului este de a-i înzestra pe viitorii pictori cu cunoștințe, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a noțiunilor fundamentale în procesul studiului corpului uman prin mijloacele de limbaj plastic: linia, pata, suprafața, culoarea, valoarea, studierea culorii și corelarea cromaticii cu elementele plastice în tehnici mixte de pictură. Experiența practică în efectuarea unei picturi ale figurii umane va fi obținută dacă se va ține cont de principiile de corelație între corpului uman nud și cel îmbrăcat.

Cerințele prealabile față de cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le stăpânească elevul înainte de a începe studiarea modulului „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” sunt competențele profesionale dobândite de elev în cadrul studierii cu succes a unităților de învățare prevăzute la disciplinele: S.02.L.046 Tehnologia picturii în ulei; S.06.L.049 Tehnica picturii în ulei - corp uman nud; S.05.A.039 Tehnica picturii în ulei - corp uman; S.04.O.031 Tehnici de pictură – portret; S.03.O.029 Tehnici mixte de pictură - natura statică; S.03.A.037 Anatomia plastică; S.02.L.047 Tehnica picturii în ulei - natura statică; F.02.O.012 Pictură - tehnici de reprezentare; S.01.O.026 Tehnici de pictură.

Modulul „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: Desen - corp uman, Tehnici de desen - material moale, Tehnici mixte de desen - portret tematic, Pictură – corp uman în interior, Structuri compoziționale, care fac parte din componența disciplinelor de specialitate, ce să studiază în semestrul VII, și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională al viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Modulul „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” înzestreaază elevul cu abilități de stăpânire a modalităților de concretizare a armoniilor de culori, sentimentelor și ideilor, expresiilor coloristice, ce pot fi aplicate în procesul studierii și realizării a unei figurii umane în pictură.

Cunoașterea elementelor de expresie specifice picturii și a modalităților de relaționare a acestor elemente prin aplicarea tehnicilor mixte de pictură, constituie obiectivele studiului. Curriculumul modular „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice ce va avea un impact major la studierea altor unități de curs. Aplicarea acestui instrument implică din partea îndrumătorului de artă plastică cunoștințe ample teoretice și experiență practică.

Studiul modulului „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în elaborarea și crearea unei picturi ale figurii umane în tehnici mixte de pictură.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curriculum modular vor fi necesare pentru studierea unităților de curs cu un nivel de complexitate mai înalt: S.08.A.044 Tehnici de pictură în ulei - model nud; F.08.O.024 Pictură - corp uman nud; P.08.O.061 Practica ce anticipează probele de absolvire: *Modulul II- Transpunerea tehnologică a conceptului artistic.*

III. Competențele profesionale specifice modulului

- CS1. Realizarea studiilor în diferite stiluri în baza figurii umane nude în tehnici mixte de pictură.
- CS2. Aplicarea tehnicii mixte de pictură la reprezentarea plastică a figurii umane nude.
- CS3. Implementarea tehnicii mixte de pictură la realizarea studiului al figurii umane îmbrăcate.
- CS4. Elaborarea unei picturi a figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore			Lucrul individual	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct				
		Prelegeri	Practică			
7	120	6	54	60	Examen	4

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități (A)
1. Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane nude.		
UC1. Realizarea studiilor în diferite stiluri în baza figurii umane nude în tehnici mixte de pictură.	1.1 Reguli de elaborare a unui studiu al figurii umane nude. 1.2 Raporturile cromatice la executarea studiilor în diferite stiluri în baza figurii umane nude în tehnica mixtă de pictură.	A1. Respectarea regulilor de paginație în realizarea studiului al figurii umane nude. A2. Modelarea cromatică a figurii umane nude prin intermediul tehnicii mixte de pictură în diferite stiluri.

2. Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane nude.		
<p>UC2. Aplicarea tehnicii mixte de pictură la reprezentarea plastică a figurii umane nude.</p>	<p>2.1 Modalități de organizare compozițională a figurii umane nude.</p> <p>2.2 Analiza valorică și cromatică a figurii umane nude prin intermediu tehnicii mixte de pictură.</p> <p>2.3 Mijloace plastice în tehnica mixtă de pictură în redarea detaliilor ale figurii umane nude.</p> <p>2.4 Integritatea picturii a unei figurii umane nude în tehnica mixtă.</p>	<p>A3. Folosirea modalităților de paginație la organizarea unei picturi a figurii umane nude în tehnica mixtă.</p> <p>A4. Analizarea raporturilor valorice și cromatice a figurii umane nude prin intermediul clarobscurului.</p> <p>A5. Aplicarea mijloacelor plastice în tehnica mixtă de pictură la redarea detaliilor ale figurii umane nude.</p> <p>A6. Subordonarea detaliilor integrității ale figurii umane nude și armonizarea prin intermediul legităților integrității cromatice a lucrării.</p>
3. Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane îmbrăcate.		
<p>UC3. Implementarea tehnicii mixte de pictură la realizarea studiului al figurii umane îmbrăcate.</p>	<p>3.1 Mijloace plastice la realizare a unui studiu al figurii umane îmbrăcate.</p> <p>3.2 Dominanta cromatică la executarea studiului în baza figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p>	<p>A7. Aplicarea mijloacelor plastice la realizare a unui studiu al figurii umane îmbrăcate.</p> <p>A8. Rezolvarea cromatică a studiului figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p>
4. Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane îmbrăcate.		
<p>UC4. Elaborarea unei picturi a figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p>	<p>4.1 Reguli de paginație a figurii umane îmbrăcate.</p> <p>4.2 Raporturile valorice și cromatice la elaborarea unei picturi a figurii umane îmbrăcate prin intermediul tehnicii mixte de pictură.</p> <p>4.3 Mijloace plastice în redarea detaliilor ale figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p> <p>4.4 Principii de generalizare în procesul realizării unei picturi a figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p>	<p>A9. Respectarea regulilor de paginație ale figurii umane îmbrăcate.</p> <p>A10. Aplicarea raporturilor valorice și cromatice la elaborarea unei picturi a figurii umane îmbrăcate prin intermediul tehnicii mixtă de pictură.</p> <p>A11. Folosirea mijloacelor plastice în redarea detaliilor ale figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p> <p>A12. Respectarea principiilor de generalizare în realizarea unei picturi a figurii umane îmbrăcate în tehnica mixtă de pictură.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane nude.	8	1	3	4
2	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane nude.	48	2	22	24
3	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane îmbrăcate.	8	1	3	4
4	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane îmbrăcate.	56	2	26	28
Total:		120	6	54	60

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru lucrul individual vor reieși din temele desfășurate (realizate) la orele de contact direct și se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale, cromatice), eboșe în culoare, studii de formă și culoare, continuarea lucrului de sine stătător asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale, care vor contribui la rezolvări de probleme legate de procesul instructiv - educativ, axate pe temele desfășurate la orele de contact direct. Sarcinile pentru lucrul individual se planifică în proiectările semestriale de lungă durată.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane nude.			
1.1 Raporturile cromatice mari în realizarea studiilor de figură umană nudă în diferite stiluri. 1.2 Reprezentarea sursei de lumină prin intermediul clarobscurului.	Studiu - figură umană nudă în tehnici mixte de pictură. Stil - la alegere. Format: A5. 1 lucrare.	prezentarea studiului	Săptămâna 1
2. Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane nude.			
2.1 Expresia și caracterul modelului în tehnici mixte de pictură. 2.2 Organizarea suprafeței lucrării. 2.3 Relații cromatice și de clarobscur în reprezentarea figurii umane nude în tehnici mixte de pictură.	Copii de picturi - figură umană nudă în tehnici mixte de pictură. Stil - la alegere. Format: A5. 2 lucrări.	prezentarea copiilor	Săptămâna 2 - 7

3. Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane îmbrăcate.			
3.1 Reguli de armonizare a gamei cromatice în realizarea studiilor de figură umană îmbrăcată în tehnica mixtă de pictură.	Studiu - figură umană îmbrăcată în tehnici mixte de pictură. Stil academic. Format: A5. 1 lucrare.	prezentarea studiului	Săptămâna 8
3.2 Principiile clarobscurului în realizarea studiilor de figură umană îmbrăcată.			
4. Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane îmbrăcate.			
4.1 Reprezentarea sursei de lumină prin intermediul clarobscurului la realizarea copiilor de picturi ale figurii umane îmbrăcate în tehnici mixte de pictură.	Copii de figură umană îmbrăcată în tehnica mixtă de pictură. Stil academic. Format: A5. 2 lucrări.	prezentarea copiilor	Săptămâna 9 - 15
4.2 Relații valorice și cromatice în reprezentarea figurii umane îmbrăcate în tehnici mixte de pictură.			

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane nude.	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane nude. Crochiu, studiu. 2 lucrări. Interpretarea creativă. Tehnica mixtă. Format: A4.	3
2	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane nude.	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane nude. Interpretarea creativă. Tehnica mixtă. Format: latura mare 80-100 cm. 1 lucrare.	22
3	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane îmbrăcate.	Tehnici mixte de pictură la executarea studiilor în diferite stiluri, în baza figurii umane îmbrăcate. Crochiu, studiu. 2 lucrări. Interpretarea academică. Format: A4	3
4	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane îmbrăcate.	Tehnici mixte de pictură la executarea picturii a unei figuri umane îmbrăcate. Pictura academică. Tehnica mixtă de pictură. Format: latura mare 80-100cm. 1 lucrare.	26
Total:			54

IX. Sugestii metodologice

În procesul studierii disciplinei „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare-evaluare, forme și metode de organizare a activității didactice, care sunt adecvate modulului dat, nivelului de pregătire și capacităților individuale ale elevilor. Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea materialului teoretic, realizarea lucrărilor practice, individual sau sub conducerea cadrului didactic, exersarea practică, elaborarea exercițiilor practice individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice, exemple de produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.

Disciplina „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” conține câteva unități de învățare, care sunt concepute în dezvoltare, de la abilități și cunoștințe inițiale spre sarcini tot mai complexe. Caracteristic domeniului de educație – Artă, sunt metodele de predare/învățare cu caracter creativ, inventiv, individualizat.

Pentru eficientizarea formării competențelor profesionale specifice, se propune reducerea activității profesorului ce predă și favorizarea profesorului ce coordonează procesul de învățare.

În scopul predării centrate pe elev, strategiile de predare se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditive, vizuale, practice), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități, ce pot influența la procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri: explicație teoretică, prezentarea la calculator/ proiector, exemple din fondul metodic, conversația interactivă;
- utilizarea unor metode didactice activ-participative: învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin creare/invenție;
- orientarea spre finalități de învățare, la finele fiecărei unități de învățare se va prezenta spre evaluare un produs realizat;
- caracterul aplicativ al modului „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” impune niște condiții, și anume, procesul de predare/învățare se va desfășura în sala de curs adaptată necesităților specifice pentru lucru practic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la finele fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modulului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul modulului

„Tehnici mixte de pictură – corp uman”:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- corectitudinea anatomiei plastice și a proporțiilor figurii umane;
- organizarea și respectarea gamei cromatice propuse;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea materialelor și tehnicilor de pictură;
- expresivitatea și originalitatea picturii;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie formate și dezvoltate în cadrul disciplinei „**Tehnici mixte de pictură – corp uman**” trebuie asigurat un mediul de învățare autentic, relevant și centrat pe elev.

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de pictură; mobilier școlar, cu toate condițiile adecvate, în mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată și cu utilaje, echipamente, mostre, instrumente și materiale necesare pentru realizarea lucrărilor, formarea și dezvoltarea competențelor profesionale:

- utilaje: șevalete, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă, suport pentru model, lampă cu suport pentru iluminarea modelului, draperii și alte utilaje pentru sarcini prevăzute;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări de nivel înalt a elevilor precedenți din fondul metodic, mostre de picturi tematice de nivel înalt din alte instituții de Artă plastică, literatură de specialitate în limba de instruire.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Prut C., Dicționar de arta Modernă și Contemporană, Editura Univers enciclopedic, București, 2002.	Biblioteca / electronic	
2.	Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.	Biblioteca / electronic	
3.	Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.	Biblioteca / electronic	
4.	Săndulescu-Verna C., Materiale și tehnica picturii, Timișoara, 2000.	Biblioteca / electronic	
5.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
6.	Аристид Д., Уроки классической живописи. Техники и приемы из художественной мастерской, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
7.	Денисенко В., Ратиева О., Обучение техникам живописи. Теория и методика. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014.	Biblioteca / electronic	
8.	Исаев А., Философия цвета: феномен цвета в мышлении и творчестве, изд. ФЛИНТА, Москва, 2016.	Biblioteca / electronic	
9.	Леланд Н., Цвет в изобразительном искусстве, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	
10.	Киплик Д., Техника живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
11.	Коваленко В., Основы монументально-декоративной живописи. Два цвета, изд. Волгоградский государственный архитектурно-строительный университет, 2012.	Biblioteca / electronic	
12.	Коробейников В., Академическая живопись: практикум, изд. КемГИК, 2002.	Biblioteca / electronic	
13.	Кочергин Э., Категории композиции. Категории цвета, изд. Вита-Нова, Санкт-Петербург, 2017.	Biblioteca / electronic	
14.	Кройц Г., Живопись маслом. Натюрморт, портрет, пейзаж, обнаженная натура и сюжетная композиция, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
15.	Поморов С., Прохоров С., Шадулин А., Живопись для дизайнеров и архитекторов. Учебное пособие для бакалавров, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
16.	Прокофьев Н., Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов. Учебное пособие, изд. Владос, Москва, 2013.	Biblioteca / electronic	

17.	Свешников А., Алгоритмы композиционного мышления в станковой живописи, изд. ВГИК, Москва, 2012	Biblioteca / electronic	
18.	Стерхов К., Мастера акварели. Беседы с акварелистами. От классики к современному искусству, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014.	Biblioteca / electronic	
19.	Фейнберг Л., Секреты живописи старых мастеров. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2018.	Biblioteca / electronic	
20.	Фейнберг Л., Лессировка и техника классической живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
21.	Фурсикова Е., Акварель, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
22.	Хэйнс Д., Акварель без правил. Техники, эксперименты, практические советы, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
23.	Хэйнс Д., Атмосферная акварель. Свобода, выразительность и стиль., изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
24.	Шайнбергер Ф., Акварельный скетчинг, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
25.	Шашков Ю., Живопись и ее средства, изд. Академический проект, Москва, 2010.	Biblioteca / electronic	
26.	Эдвардс Б., Цвет, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	